

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat,

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac. Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petit**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Cum ia sfârșit contractul individual de muncă*, de Eugen Petit, consilier la Inalta Curte de Casație.
— *Filiațiunea și durata legală a sarcinei*, de Dr. N. Zaharescu-Karaman, prof. la Facultatea de medicină din Iași.
— Inalta Curte de Casație s. III-a: (Apel. Limitele devoluțiunii. Autoritate de lucru judecat. Cine trebuie să dovedească îndeplinirea elementelor constitutive), cu o *Notă* de Dr. Hugo W. Schönblum.

JURISPRUDENȚE :

— Curtea de Apel București s. II-a: (Contract de locațiune. Reziliere. Proba cu martori. In ce condițiuni este admisibilă).
— Tribunalul Ilfov s. II-a: (Contract de locațiune. Neplata chiriei. Reziliere. Excepțiune non ad impleti contractus. Nu putea fi opusă decât înainte de expirarea termenului de plata chiriei).
— Tribunalul Brăila s. I-a: (Tăgăda de legalitate. Act de stare civilă. Posesiune de Stat. Când și cum pot fi combătute?).
— *Rezumate de jurisprudență română*. (Cas. I-a și a III-a).
— Despre regulamentele administrative române, de Vladimir N. Vicol, *Recenzie* de H. F.

CUM IA SFÂRȘIT CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCA

Contractul individual de muncă este convenția între două părți: patron și salariat, prin care ultimul se obligă a presta munca sau serviciile sale în folosul celui dintâi, dela care va primi în schimb o plată, sub formă de salariu.

Legea din 5 Aprilie 1929 asimilează, în ce privește contractul de muncă, pe toți salariații particulari, înglobând la un loc cu lucrătorii manuali și pe acei care prestează serviciul lor intelectual în biurouri, magazine, ori anexele stabilimentelor industriale sau comerciale.

Deci un singur regim pentru toți proletarii noștri!

Efectele unor asemenea contracte și mai ales modul încetării lor, formează subiectul expunerii de față.

Asemenea contracte, în ce privește durata lor, pot fi de două feluri: cu durată determinată și nedeterminată.

Exemplu de categoria întâia, am avea cazul unui lucrător care se angajează a lucra într-o fabrică pe timp de un an, cu salariul de x lei lunar.

La expirarea termenului, contractul va lua sfârșit de plin drept.

Dacă însă în cursul anului patronul vrea să-l rezilieze, nu are decât să plătească lucrătorului salariul până la expirarea contractului.

Dorința de reziliere venind dela lucrător, el este care va plăti daune patronului.

Ne referim, bine-înțeles, la cazurile în care, unul sau altul, nu ar avea un just motiv de reziliere.

Justul motiv pentru o parte, patron sau lucrător, este culpa celeilalte părți, care poate fi atât de gravă încât să autorize rezilierea, fără plată vreunei sume de bani.

În această privință găsim că legea din 1929, face o deosebire între lucrătorii manuali, pe de-o parte, și ceilalți salariați comerciali, pe de alta, pe care nimic nu o justifică.

După art. 82, care se referă la manuali, atunci când contractul individual de muncă cu durată determinată este desființat prin culpa uneia dintre părți, cealaltă parte prejudiciată are dreptul la daune interese, care *în principiu* trebuie să fie egale cu salariul și accesoriile sale, cuvenite pe tot timpul până la împlinirea termenului.

Deci, întrebându-se expresia de „în principiu”, legiuitorul a înțeles să lase la aprecierea judecății putința de a acorda drept daune, fie o sumă mai mare decât remunerația cuvenită până la expirarea contractului, fie chiar o sumă mai mică.

Atunci când se ocupă însă de salariații din birouri

sau magazine, art. 96 limitează puterea judecătorului la acordarea unei sume fixe, anume: „o indemnizare egală cu salariul și toate accesoriile datorite până la expirarea termenului”.

Legea nu vorbește acum numai „în principiu”, ci în mod hotărât.

Din care cauză ea face deosebirea? S'ar părea că redactorul legii, ocupându-se de lucrătorii manuali, a avut în vedere și cazurile de culpă comună, adică când contractul urmează a se rezilia din vina ambeilor părți și când jurisprudența franceză admite compensarea în parte a daunelor — făcând aplicarea sistemului de drept comun în materia culpei.

Astfel Casația franceză a decis la 1925 (Req. 22 Iulie 1925; D. P. 1926. I. 125), că nu în toate cazurile motivul legitim poate avea în mod necesar o valoare justificativă absolută.

Se poate întâmpla ca el să fie complicat cu o culpă în plus, săvârșită de partea care dă congediu și cu prilejul concedierii.

În asemenea caz judecătorul va pronunța în contra părâtului o condamnare la daune interese, ținând însă seamă de justificările pe care el le prezintă.

Iată deci explicația dispozițiilor din art. 82, cu care — credem — că ar trebui pus de acord și textul articolului 96.

Problema sfârșitului contractului cu durată determinată, este deci destul de simplă, așa că nu mai insistăm.

Ea prezintă mai multe dificultăți, când se pune relativ la contractul cu durată nedeterminată.

Patronul angajează un lucrător sau funcționar cu un salariu de x lei lunar, fără să se specifice pe cât timp anume.

Contractul durează astfel un an, doi, trei și poate chiar mai mulți.

La un moment dat, însă, patronul vrea să concedieze pe lucrător sau acesta din urmă să părăsească pe patron.

Vechea jurisprudență franceză nu admitea ca cineva să-și poată angaja munca sa pe toată viața în serviciul altuia.

Asemenea clauze, contrar firei și demnității omului, pentru că îi alienează orice libertate de acțiune, erau considerate ca lovite de o nulitate de ordine publică, putând fi reziliate oricând de către una dintre părți.

Cu atât mai mult, aceiași jurisprudență avea să recunoască dreptul uneia din părți, de a rupe ori când contractul cu durată nedeterminată.

Totuși ea nu l'a admis mult timp, fără nici o limită.

Odată cu apariția în fașă a teoriei abuzului de drept, instanțele au început să acorde daune părții congediate fără just motiv.

Daune timide la început, cari s'au tot afirmat, au

crescut, până au ajuns să devie de regulă generală.

Fie lucrătorul, fie patronul, au dreptul să rupă contractul — spune jurisprudența, — dar aceasta desființare unilaterală de contract, care pricinuește desigur celeilalte părți un prejudiciu, nu poate fi efectul unui simplu capriciu.

Jurisprudența franceză, favorizată de doctrină, a fost consfințită de legiuitor pentru prima dată la 27 Decembrie 1890.

Legiuitorul a primit de bune următoarele puncte stabilite de dânsa:

a) De dreptul pe care îl are fiecare dintre părți de a rupe asemenea contract, una din ele poate abuza.

b) Acest abuz se săvârșește atunci când nici un motiv legitim nu justifică ruperea contractului.

c) Sancțiunea abuzului constă în repararea daunei, obligându-se partea în culpă să plătească despăgubiri.

Ce pas înainte a făcut în această privință legea noastră din 5 Aprilie 1929?

Ea a tarifat quantumul daunelor, dându-le în competența unei instanțe speciale: jurisdicția profesională, simplă, expeditivă.

Când patronul rupe în mod intempestiv contractul pe durată nedeterminată cu lucrătorul său manual, va plăti acestuia drept daune o sumă reprezentând salariul lui pe 14 zile.

Cât despre salariații din birouri și magazine, ei au o situație mai privilegiată.

Lor li se va plăti în cazul de mai sus salariul cuvenit dela o lună până la un an, în raport cu numărul anilor serviți în trecut.

Căci, cu cât funcționarul este mai vechi, cu atât ruperea contractului devine mai însoțită, mai inexplicabilă, iar patronul urmează să-i acorde un termen mai îndelungat de preaviz.

Dar pe lângă suma cuvenită drept preaviz și care este de mai înainte tarifată de lege, salariatul ar mai putea obține și o despăgubire suplimentară.

Vorbim numai de salariat și nu de patron, întâi pentru o mai ușoară exprimare, ș'apoi, în marea majoritate a cazurilor venite până acum în justiție, patronul este acela care congediază pe lucrător. Imprejurare explicabilă, șomajul fiind la ordinea zilei.

În mod legal însă, situația ar fi aceeași, când lucrătorul părăsește pe patronul lui, căci și atunci quantumul sumei cuvenite patronului drept despăgubire, este identic cu cel ce s'ar plăti lucrătorului, pentru nerespectarea termenului de preaviz.

Așa dar, iată un patron care uzând de dreptul ce-i acordă legea de a congedia pe unul din funcționarii săi, fără respectarea termenului de preaviz, cu prilejul acestei congedieri mai săvârșește și un delict civil.

Astfel, pentru a-și scuza gestul său, afirmă că sa-

lariatul e neglijent în serviciu, incapabil, leneș..., pe când realitatea este cu totul alta, fiind vorba de un funcționar normal.

Ori, în asemenea împrejurări, prejudiciul rezultând pentru funcționar din reaua reputație pe care i-o face patronul, ar fi cu mult mai mare, decât acela rezultând din concediere fără respectarea termenului de preaviz.

După principiile generale ale Codului Civil și acest prejudiciu urmează a fi acoperit prin condamnarea pârâtului la daune.

Dreptul la daune suplimentare este consacrat de ultimul alineat al art. 79 din legea noastră del. 1929, după care: „In caz de culpă gravă din partea uneia din părți față de cealaltă, denunțarea contractului fără preaviz este îngăduită.”

În asemenea caz însă, partea denunțatoare, rămâne răspunzătoare civilmente față de cealaltă, dacă jurisdicția profesională nu constată legitimitatea denunțării.”

Când se poate spune că denunțarea este legitimă?

Tot legea răspunde prin art. 74:

1) Când una din părți săvârșește o culpă în executarea obligațiilor sale, sau

2) Când una din părți a injuriat grav pe cealaltă, ori a comis acte imorale, calomnii, violențe, maltratare față de cealaltă parte.

Revenind la cazul de concediere nejustificată, agravat cu un delict special, trebuie să constatăm că jurisprudența Înaltei noastre Curți de Casație este favorabilă sistemului cumulului.

Mai multe decizii ale secției a III-a, competentă a judeca recursurile în această materie, au confirmat sentințele instanțelor de fond, care acordau funcționarilor concediați, pe lângă suma cuvenită pentru nerespectarea termenului de preaviz și daune destul de însemnate.

Este de ajuns ca instanța de fond să constate că patronul a exercitat dreptul său de concediere cu rea intenție *manifestată în mod jignitor față de funcționar* pentru ca daunele să poată fi justificate.

Acum de curând chiar, problema a fost rezolvată de completul de divergență.

Prin decizia 1394 din 9 Noembrie s'a respins recursul făcut de patron în contra sentinței tribunalului care acorda daune suplimentare funcționarului concediat, sub pretextul că ar fi lipsit nemotivat de la serviciu, simulând o maladie, pretext care s'a dovedit a fi în totul nefondat, patronul recurgând la dânsul spre a-și putea concedia funcționarul, fără a-i plăti suma prevăzută de lege.

Prin acest fapt, patronul s'a făcut vinovat de o culpă specială, pricinuind daune salariatului său, către care urmează a fi obligat la despăgubiri: anume reputația nedreaptă creiată acestuia că nu vine regulat la serviciu.

Acum de curând, un patron din Germania, și-a concediat dactilografa, pentru că refuzase a-i bate la mașină scrisorile lui de dragoste.

Acesta a dat în judecată pe patron, dar tribunalul din Berlin respinge acțiunea, pe motivul că o dactilografă este datoră să scrie la mașină tot ceea ce-i dictează patronul. Refuzul ei a putut deci autoriza ruperea contractului.

Sentința face ocolul presei mondiale. Sindicatul femeilor funcționare de comerț din Paris, alarmat, a protestat.

În mod inutil, credem, căci un francez nu ar putea duce până acolo lipsa de tact, încât să dicteze unei femei scrisori de dragoste adresate altei femei.

Care e situația lucrătorului sau funcționarului concediat în cursul termenului de preaviz? Din dispozițiile art. 80 al legii asupra contractelor de muncă, rezultă că el trebuie să continue a presta serviciile sale dacă îi pretinde patronul.

În legătură cu acordarea acestor daune suplimentare, o altă problemă care s'a pus înaintea Înaltei Curți, a fost dacă atunci când aceste daune întrec valoarea competenței judecătorului de ocol, afacerea rămâne să fie totuși judecată de această primă instanță.

Înalta Curte a răspuns afirmativ în diferite rânduri, considerând daunele suplimentare ca un accesoriu.

Un accesoriu, care mai totdeauna întrece valoarea principalului!

Astfel se cer sume neînsemnate reprezentând termenul de preaviz, iar daune materiale sau morale care ajung la sute de mii și chiar milioane de lei.

Un argument de text se trage în sensul soluției admise de Înalta Curte, din dispozițiile art. 120 din legea contractelor de muncă, care dau în competența judecătorului de ocol, *toate* pricinile rezultând din aplicarea acelei legi.

Ori, și daunele suplimentare, rezultă tot din aplicarea legii, fiind prevăzute prin ultimul alineat al art. 79.

Argumentul cel mai deciziv este însă altul.

De s'ar fi separat cele două acțiuni, una cuvenită pentru nerespectarea termenului de preaviz și alta din daune suplimentare, se putea întâmpla să meargă competența în prim resort la două instanțe deosebite. Și atunci, dacă una găsește culpa în contra patronului, iar cealaltă o pune în sarcina lucrătorului sau funcționarului, ne-am găsi în fața a două hotărâri judecătorești, definitive, care s'ar contrazice în mod formal.

Această contrarietate de hotărâri trebuia evitată cu orice preț.

Și s'a evitat cu prețul sacrificării regulilor generale de drept comun în materie de competență, dându-se în atribuția judecătorului de ocol litigii în valoare atât de însemnată.

Natural că paradoxul va înceta, la înființarea jurisdicției profesionale, care nu are nici o limită de competență.

Sunt împrejurări la care de sigur legiuitorul nu s'a gândit.

Legea ar trebui modificată în sensul că, până la înființarea jurisdicției profesionale, și chiar după aceea, atunci când daunele suplimentare pretinse întrec valoarea de competență a judecătorului de ocol, întreg litigiul să fie judecat în primă instanță de tribunal și cu apel la Curte.

Legiuitorul din 1929 a fixat competența judecătorului de ocol — sau mai bine zis a jurisdicției profesionale — pentru acordarea sumelor cuvenite din nerespectarea termenelor de preaviz, căci pe lângă misiunea lor, aceste sume au fost și tarificate. Instanța stabilește în sarcina cui cade culpa, salariul pe care îl primea funcționarul și timpul de când este în serviciu.

Apoi, caută în tariful din lege și pronunță hotărârea lui.

Cum vedem, o judecată simplă, ușoară, expeditivă, care acordă salariul pe o lună, două, trei, etc.

Când este însă vorba de daunele speciale, uneori foarte însemnate, provenind dintr'un delict special — săvârșit cu prilejul concedierii, — nimic nu mai poate justifica competența judecătorului de ocol și nici chiar a jurisdicției profesionale, dacă suma pretinsă întrece capacitatea de a judeca a unor instanțe inferioare.

În orice caz, apelul ar trebui să vie la Curțile de apel, care să decidă subț cenzura ultimă a Înaltei Curți de Casație.

EUGEN PETIT

Consilier la Înalta Curte de Casație

Filiațiunea și durata legală a sarcinei

Durata gestațiunii, în funcțiune de evoluție intrauterină fiziologică a oului, dela concepție până la naștere, nu prezintă un caracter de fixitate.

O variabilitate impresionantă a duratei gestațiunii a fost observată din cele mai îndepărtate vremuri.

Dovada acestei variabilități, ne-a fost transmisă dealungul secolelor prin legende, și sub forma de precepte religioase și legi scrise.

Homer poetul antichității elene, cântând aventurile sentimentale ale lui Neptun, cu nimfa Tyro, îi atribuie zeului prezicerea că, la împlinirea unui an, nimfa va naște doi fii iluștri.

Virgil, în Bucolicele sale, face o aluzie la durata sarcinei, scriind: „zece luni de lungi griji ai dat mamei sale”.

Hipocrat și Aristot admit că sarcina evoluează zece luni și în unele cazuri chiar unsprezece luni

Galileu însă crede că: „nu poate fi un termen precis nici pentru formație, nici pentru mișcări, nici pentru naștere”.

Chinezii în legislația lor multimilenară pun ca termen al sarcinei zece luni, ca și Hindușii ale căror legi „Vedas” socot sarcina ca având o durată mijlocie de zece luni. Hebreii, având o noțiune mai precisă asupra duratei sarcinei, diferă de concepția asiatică.

Vechii observatori Hebrei, cari au inspirat „*Talmudul*” evaluau durata sarcinei la 271—273 zile, știind că timpul cel mai favorabil pentru concepție era în primele zile ce urmau la finele epocii menstruale.

Romanii, creatorii dreptului, încă din anul 451 înaintea erei creștine, în cele „*12 table*” proclamă ca ilegal copilul născut mai târziu de 10 luni dela moartea tatălui.

În „*Digeste*” se admite tot zece luni durata maximă a sarcinei, deși pentru diferite considerațiuni, *Adrian* a căutat să prelungească această durată la unsprezece luni.

În timpurile moderne, legislația europeană, influențată de Dreptul Roman, admite ca durată a sarcinei, cifre în jurul a 300 zile.

Codul francez Napoleonian fixează la 300 zile durata sarcinei, durată ce și-a însușit-o codul Român și cel Austriac.

Codul Prusian majorează durata sarcinei la 302 zile iar codul Belgian, modificat recent, acordă sarcinei o durată maximă legală de 320 zile. Singuri Americanii nu au fixat — în legislația lor — nici un maxim legal pentru durata sarcinei.

* * *

În stabilirea minimului și maximului de durată legală a sarcinei, legiuitorii s'au bazat pe faptele de observațiune zilnică.

Or se știe, după un număr considerabil de observațiuni clinice, că durata sarcinei uterine fiziologice este aproximativ de 270—280 zile, ce reprezintă 40 săptămâni, sau 9 luni solare sau 10 luni lunare.

Codul napoleonian dela care s'a inspirat cel român, admite ca limita extremă pentru durata unei sarcini 300 zile.

Dar această limită de 300 zile este dese ori depășită de evoluția normală a unei sarcini. Numeroase fapte clinice, riguros observate și controlate, arată existența unor sarcini ce depășesc termenul legal, sarcini denumite prelungite sau întârziate.

Pinard, în articolul „*Gestation*” din dicționarul medical al lui *Richet* recunoaște existența sarcinilor prelungite și a unor gestațiuni întârziate, cari întrec în durată mijlocia sarcinilor.

Deși aceste denumiri sunt improprii, căci lasă să se nască ideea de anomalie prin exces de durată a sarcinei, ele confirmă existența cazurilor clinice în cari evoluția gestațiunii, întrece orice prevederi, ca durată.

Clinicește, sarcinile cu evoluția mai îndelungată nu se deosebesc întru nimic de cele cu durată normală, de 270—280 zile, decât doar prin timpul mai lung pe care îl pun de la data concepției până la naștere.

Alte sarcini au o evoluție mai rapidă de 270 zile, deci o durată mai scurtă, rămânând totuși în cadrul fiziologic. Clinicește, calculul pentru stabilirea termenului sarcinei se face bazat pe anume date, ce servesc ca puncte de reper.

Data raportului sexual fecundant, ultima epocă menstruală, stabilirea datei primelor mișcări active ale fătului, precum și unele particularități ce se observă la examenul femeii gravide, pot determina cu aproximație de câteva zile sfârșitul sarcinii.

Cum în speța umană, data raportului fecundant este rare ori cunoscută, toate „calendarele de sarcină” își bazează calculul lor pe data ultimei epoci menstruale, ce precedă sarcina (Schultze, Tyler Smith, Lacassagne, Auvard, Varnier, etc.).

Statisticile ce urmează sunt toate calculate după data ultimei menstruațiuni, statistici în care durata sarcinei depășește 300 zile.

Devilliers (1) dă ca cifre extreme ale duratei fiziologice a sarcinei 250 și 310 zile.

Merriman, Murphy și Reid (2) în statisticile lor găsesse limitele extreme ale sarcinei între 252 și 326 zile.

În statistica marelui obstetrician englez *Simpson* însumând 782 cazuri, se găsesc:

73%	sarcini cu durata de 288—294 zile
8%	„ „ „ „ 295—301 „
2,5%	„ „ „ „ 302—326 „

Mario Ciulla (3) publică în 1910 o statistică cuprinzând 252 cazuri de sarcini prelunghite peste 300 zile.

4,5%	din sarcini depășesc 300 zile
1,89%	„ „ „ „ 310 „
0,55%	„ „ „ „ 320 „

Fruhsholz și Cadoré (4) pe un total de 7200 faceri asistate între anii 1923 și 1929 au găsit 300 gestațiuni prelunghite.

1 caz	cu durata sarcinei de 295—300 zile
4 cazuri	„ „ „ „ 301—305 „
4	„ „ „ „ 306—310 „
7	„ „ „ „ 311—315 „
6	„ „ „ „ 316—320 „
5	„ „ „ „ 321—325 „
3	„ „ „ „ 326—337 „

Numeroase cazuri izolate de sarcini prelunghite au mai fost publicate în literatura străină.

Literatura obstetricală romană are o contribuție mai redusă, numai 6 cazuri de sarcini prelunghite cu durata cuprinsă între 302 și 332 zile (5).

1 sarcină cu durată de 332 zile

1	„	„	„	„	318	„
1	„	„	„	„	311	„
1	„	„	„	„	306	„
1	„	„	„	„	304	„
1	„	„	„	„	302	„

Evoluția gestațiunii este variabilă, ca durată fiind supusă influenței ciclului ovarian, al cărui ritm și periodicitate atât în menstrum cât și în puerperium este variabil — de la femeie la femeie (6).

Variabilitatea individuală a ciclului ovarian, ne permite o interpretare biologică a variabilității duratei gestațiunii (7).

* * *

Interpretarea biologică a duratei sarcinei, sau orice altă explicație s'ar da variabilității evoluției gestațiunii, nu fac decât să confirme existența sarcinilor prelunghite, sau scurte mai bine denumite sarcini cu evoluție lentă, sau cu evoluție rapidă, cari azi sunt cunoscute și consemnate în mare număr în literatura medicală.

Din punctul de vedere obstetrical, sarcinile cu evoluție lentă sau rapidă, deci sarcinile prelunghite sau scurte, nu oferă nici un alt interes, afară de cel de excepție și de interpretare.

Din punctul de vedere medico-legal și juridic însă, existența sarcinilor prelunghite prezintă un interes considerabil.

În Codul Civil Roman ca și în Codul Civil Francez, problema succesiunilor, și a filiațiunii își găsesse deslegarea într'un număr de articole la baza cărora stă principiul ca durata legală a sarcinei este de minimum 180 zile și de maximum 300 zile.

Or, constatările și observațiile mai recente ale obstetriceii sunt în desacord cu articolele Codului

5) Zaharescu-Karaman, „Sarcină de 332 zile”. *Soc. de Urologie, Obstetrică și Ginecologie*, București, 1 Decembrie 1920.

Zaharescu-Karaman, „5 cazuri de sarcini prelunghite între 308—318 zile”. *Soc. de Obstetrică, Ginecologie și Urologie*, București 2 Febr. 1921.

Zaharescu-Karaman, „Durata sarcinei și Filiațiunea în jurisprudența română”. *Revista de Obstetrică, Ginecologie și Puericultură*, No. 2, an. 1926, pag. 104, București.

6) Zaharescu-Karaman, Durata sarcinei la femeie în raport cu ritmul menstruației. *Revista de Obstetrică, Ginecologie și Puericultură*, București No. 2, an. 1921.

7) Zaharescu-Karaman, Determinismul fenomenelor ciclului ovarian în evoluția sarcinei. (Conferință ținută la Timișoara la Asociația Medicilor, 28 Aprilie 1928). *Revista „Viața Medicală”*, no. 5 an. 1928.

1) 2) 3) Bar-Brindeau-Chambrelant, „La pratique de l'art des accouchements, Tom. I, anul 1914, pag. 221.

4) Fruhinsholz și Cadoré, Notre conception de la gestation dite „prolongée” ou „retardée”. *Gynecologie et obstetrique*, 1929, Tom. XX, pag. 38.

Civil Român cari condamnă la decădere din drepturile lor legale de filiațiune și succesiune pe copii cari se nasc dintr'o gestațiune mai lungă de 300 zile.

Pentru a face să dispară această cauză de eroare juridică, legiuitorii Belgieni, au modificat recent Codul Civil Belgian, stabilind durată legală a sarcinei la 320 zile maximum.

Cu ocazia modificării Codului Civil Român, poate că existența sarcinilor, prelungite să fie luată în considerație de forurile competente, spre a rezolva această problemă juridică în vederile și în acord cu știința obstetricală.

Articolele Codului Civil Român, ce merită atențiunea unei revizuii sunt cele referitoare la: filiațiune și succesiune (art. 288, 289, 291), la recăsătoria femeii văduve sau divorțate. (art. 210, 278), la cercetarea paternității și a maternității (art. 307, 308).

Toate aceste articole ar trebui să se modeleze în noua lor alcătuire pe principiul că durată sarcinei legale nu mai poate fi încătușată în limita arbitrară de 300 zile, ci într'o limită mai largă, socotită fiziologică și pe care obstetrica și-o însușește, pe baza de constatări clinice, ca putând depăși 330 zile.

Dar pentru a nu pune o notă de discordanță între Codul Civil Român și Codul Civil Belgian, ambele inspirate în alcătuirea lor de codul Napoleonian, s'ar putea adopta pentru C. C. R. limita de 320 zile, ca durată legală maximă a sarcinei, limita ce a fost admisă în C. C. B. modificat.

Filiațiunea, succesiunile

Filiațiunea, stabilind unui copil starea lui juridică în societate, constituindu-i o familie, fixându-i drepturile și îndatoririle, se referă la căsătorie, ca o prezumție a concepției. — *Pater is est quem nuptiae demonstrant.*

După Codul Civil Român, paternitatea, legitimitatea și recunoașterea unui copil e legală, când copilul se naște după 180 zile și înainte de 300 zile socotite de la contractarea căsătoriei. (art. 286 c. Civil Român).

Legitimitatea poate fi deci contestată când nașterea unui copil viabil are loc înainte de 179 zile sau după 300 zile de la căsătorie, socotind aceste termene pe ore sau pe zile: *de momento ad momentum, de hora ad horam sau de die ad diem.*

„Părerea generală, — comentează Alexandrescu (8) — este că gestațiunea cea mai scurtă cu prinde 179 zile întregi, fără a se număra ziua celebrării căsătoriei, plus fracțiunea zilei nașterii, care completează termenul de 180 zile, iar gestațiunea cea mai lungă, în ipoteza art. 289, cuprinde

299 zile, fără a se număra ziua desfacerei căsătoriei, plus fracțiunea zilei nașterii, care numără pentru copil ca o zi întreagă și completează termenul de 300 zile. — În acest sistem, care ni se pare cel mai juridic, nu se numără *dies a quo* ci numai *dies ed quem* — *Dies a quo non computatur in termine*”.

„Astfel, copilul născut în a trei sute zi de la desfacerea căsătoriei, fără a se număra această zi, este legitim, iar copilul născut în a trei sute una zi mai târziu, fără a se număra ziua morții bărbatului, ziua anulării căsătoriei, (adică ziua de când sentința de anulare a devenit definitivă), sau ziua transcrierii hotărârei de divorț, este conceput în afară de căsătorie, însă un asemenea copil nu este natural *ipso jure*, după cum era în Codul Calimach. (Art. 181, 209), dar legitimitatea lui poate fi contestată de toți acei cari ar avea interes. (Articolul 289)”.

Pentru legitimarea și recunoașterea copiilor trebuie modificat cuprinsul art. 288, 289, 291, C. C. R. — cari au azi următoarea redactare:

Art. 288 C. C. R. „Bărbatul este tatăl copilului conceput (zămislit) — Bărbatul însă va putea să nu recunoască de al său pe copil, dacă dovedește ca în cursul timpului cuprins între a 300-a zi și 180-a mai înaintea nașterii copilului a fost în imposibilitate fizică de a coabita cu soția sa fie din cauză de depărtare, fie din orice alt accident.

In caz când s'a făcut cerere de divorț, bărbatul va putea să nu recunoască ca al său copilul născut după 300 zile de la înaintarea acțiunii de divorț, sau mai înainte de 180 zile de la revenirea soției la domiciliul conjugal, sau împăcarea soților. Acțiunea nu este admisă, dacă în fapt a existat coabitare între soți”.

Art. 289 C. C. R. — „Legitimitatea copilului născut după 300 zile de la desfacerea căsătoriei va putea fi contestată”. (C. F. art. 315).

Art. 291 C. C. R. — „Dacă bărbatul a murit înainte de a reclama, dar în timpul pe când încă era primit a o face, moștenitorii vor avea două luni spre a contesta legitimitatea copilului, socotite din ziua când acel copil ar fi intrat în posesiune averii bărbatului, sau din epoca când ar fi atacat posesiunea moștenitorilor asupra acelei averi”. (C. F. art. 317).

Pentru a se evita confuzia filiațiunii și nerecunoașterea paternității prin recăsătorirea femeii văduve sau divorțate, Codul Civil Român, inspirat tot de Codul Civil Francez, cuprinde două articole, referitoare la recăsătorirea femeii văduve sau divorțate. (Art. 210 și 278 C. C. R., analoage cu art. 288 și 206 C. C. F.), după cari articole nu se permite femeii văduve sau divorțate să se recăsătorească decât după 10 luni, adică 300 zile, de la desfacerea căsătoriei precedente.

8) D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a Dreptului civil român*, București, 1907. Tom. II, p. 212.

Aceste două articole, modificate în anul 1906, au redactarea următoare:

Art. 210. C. C. R. — „Văduva sau femeia a cărei căsătorie a fost declarată nulă, nu poate trece în a doua căsătorie de cât după zece luni de la desfacerea prin moarte sau anularea căsătoriei precedente, afară dacă a născut în acest interval”.

Art. 278. C. C. R. — „Femeia despărțită nu va putea trece în a doua căsătorie de cât după zece luni de la despărțirea ei, sau dacă a făcut cerere de părăsirea domiciliului conjugal, după zece luni de la data hotărârei care i-a admis această cerere, afară de cazul când femeia a născut în acest interval. Impiedecarea căsătoriei fiind numai prohibitivă nu aduce anularea noii căsătorii contractate, fără respectarea acestor două articole, însă poate atrage refuzul legitimărei copilului ce s'ar naște în decursul celor zece luni de la contractarea noii căsătorii”.

Pentru a se evita conflictele juridice ce ar decurge din menținerea restricțiunii numai la zece luni, adică la 300 zile, aceste articole ar trebui puse și ele în concordanță cu precedentele stabilind un termen legal de 320 zile pentru a permite recăsătorirea femeii văduve sau divorțate.

Acest termen de 320 zile trebuie prevăzut și în articolele privitoare la cercetarea paternității, care în Codul Civil Român nu este admisă de cât numai în cazurile de răpire.

În art. 307 C. C. R. se spune: „Cercetarea paternității este interzisă. La caz de răpire, când epoca răpirei va corespunde cu cea a zămisirii copilului, răpitorul va putea fi declarat dușmanul cererea părților interesate, de părinte al copilului”.

După legiuitorul român (9), cercetarea paternității, admisă în Anglia, și în Franța din anul 1912, (C. C. F. 340), este cu desăvârșire interzisă în România, exceptând cazurile de răpire, dacă momentul răpirei, corespunde cu acel al zămisirii copilului, fără a fi nevoie de a considera răpirea ca un delict.

În acest caz răpitorul va fi declarat tată al copilului născut, dar pentru aceasta trebuie ținut seamă de dispozițiunile art. 288 C. C. R., „ca femeia să nască înainte de 300 zile de la încetarea de a mai fi în posesiunea răpitorului sau și mai mult de 180 zile de la epoca răpirei”.

În ce privește succesiunile de partea maternă precum și donațiunile între vii sau prin testament, dreptul la succesiune nu poate fi atacat pe considerațiuni de durata de sarcină.

Dreptul succesoral patern însă este strict legat de recunoașterea și legitimarea copilului conform art. 288, 289 și 291 C. C. R. cari nu admit nici o altă interpretare în afară de spiritul redactării lor,

ce limitează sarcina legală între limitele extreme de 180 și 300 zile.

Concluziuni

Pentru stabilirea filiațiunii și a dreptului de succesiune, legislația Civilă Română, sub influențele duratei gestațiunii între limitele de 180 zile minimum și 300 zile maximum, socotite din ziua ta legislației napoleoniene a fixat termenele legale celebrării căsătoriei, luată ca dată certă pentru concepție.

În fixarea acestor limite ale gestațiunii legale, legiuitorii s'au călăuzit și inspirat de generalitatea faptelor și cunoștințelor obstetricale contemporane epocii când s'au alcătuit aceste legi.

Numeroase observațiuni clinice, riguros controlate, publicate în literatura obstetricală, dovedesc că durata gestațiunii este variabilă în limite fiziologice mult mai largi decât cele legale.

Statisticile obstetricale acuză un procent însemnat de gestațiuni prelungite a căror durată depășește cu mult 320 zile, traducând o evoluție lentă a sarcinei, sub influența biologică a ciclului ovarian, al cărui ritm și periodicitate atât în menstruum cât și în puerperium este variabil de la femei la femei.

Existența necontestată a gestațiunilor prelungite, sau cu durata evolutivă depășind limita legală, prezintă un interes considerabil medico-legal și juridic, din punctul de vedere al filiațiunii și dreptului de succesiune.

Legitimarea și recunoașterea copiilor prin căsătorie, recunoașterea maternității, recunoașterea paternității prin divorț, recăsătorie, răpire, drepturi cari decurg din filiațiune, după alcătuirea codului Civil Român, nu pot fi recunoscute copiilor născuți din gestațiuni mai lungi de 300 zile.

Decăderea din drepturile succesoriale este inevitabilă după aceleași articole ale codului civil.

Pentru a nu aduce nici o știrbire dreptului de filiațiune și nici o decădere din drepturile succesoriale ale copiilor născuți din gestațiuni prelungite, Codul Civil Român ar trebui modificat în sensul, ca limita legală a gestațiunii să fie fixată la 320 zile ca și în Codul Civil Belgian.

Articolele Codului Civil Român, referitoare la filiațiune și succesiune (art. 288, 289, 291); la recăsătorirea femeii văduve și divorțate (art. 210, 278); precum și cele ce se referă la cercetarea paternității, și a maternității (art. 307, 308) urmează să stabilească ca durată legală a sarcinei 320 zile.

Prin această modificare s'ar armoniza vremelnicile legiuiri omenești cu veșnicile alcătuiri ale Naturei.

Dr. N. ZAHARESCU-KARAMAN

Prof. de clinică obstetricală la Facultatea de medicină din Iași

9) D. Alexandresco, Explicația dreptului civil, vol. II p. 350.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. III

Audiența dela 5 Iulie 1932

Președinția D-lui D. G. LUPU, Președinte

A. Goldenberg cu Banca Dacia

Decizia No. 1025

Apel. Limitele devoluțiunii „*tantum devolutum quantum appellatum*”. Autoritatea de lucru judecat are un efect relativ în materie civilă. Cine trebuie să dovedească îndeplinirea tuturor elementelor autorității delucru judecat (art. 1201 c.civ., 316 și urm. pr.civ.).

Apelantul nu-și poate face situațiunea mai rea prin apelul său, Aplicațiunea principiului că apelul este devolutiv și a principiului „*tantum devolutum quantum appellatum*”.

Autoritatea de lucru judecat nu este de ordine publică absolută. Limitele în care se poate opune în apelul părții adverse.

Dovada că hotărârea ce se invocă ca prezentând autoritate de lucru judecat, incumbă reclamantului în excepție, care trebuie să dovedească și îndeplinirea tuturor elementelor.

Recurentul prin d-nii avocați Alex. Velescu și Hugo Schoenblum (Iași).

Curtea, deliberând:

Asupra recursului de față;

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

„I) Exces de putere, omisiune esențială, violarea art. 1201 cod. civ. și 316 și urm. pr. civ., violarea principiului procedural „*Tantum devolutum quantum appellatum*” și „*ultra petita*” prin aceea că în loc de a se lua în considerare judecarea apelului, s'a judecat acțiunea.

În adevăr, A. Goldenberg a dat în judecată pe d. jude-sindic al soc. anon. falite Dacia, pretinzând în conf. cu legea contractelor de muncă drepturile ce i se cuveneau în calitate de fost procurist al acelei instituții.

Jud. Ocol I mixt Iași, prin cartea de judecată No. 780 din 1931, admitându-i numai în parte acțiunea, A. Goldenberg a declarat apelul ce forma obiectul dos. Trib. Iași, s. II-a, No. 5900 din 1931.

În judecarea aceluia apel, d. jude-sindic, prin mandatarul său d. av. C. Dumbravă, a ridicat excepțiunea lucrului judecat, dedusă din cartea de judecată No. 3056 din 1931 a jud. ocol. I urban Iași, care respinsese aceleași pretențiuni formulate de recurent, cerând admiterea excepțiunii, fără a conchide în mod formal la respingerea acțiunii, ceea ce altfel era și inadmisibil în drept.

Am lăsat la aprecierea Onor. Trib. soluționarea acelei excepțiuni și ne-am rezervat dreptul de a pune note scrise. Onor. Trib. nu discută, în considerentele sale, notele fiind scrise, fiindcă n'au fost puse oral și în contradictor.

Prin împrejurarea că noi am lăsat la aprecierea Onor. Trib. soluționarea unei chestiuni de drept ce implica un control de principii de drept și de împrejurări de fapt, n'am înțeles că renunțăm la aplicarea normelor juridice, iar notele scrise de care Onor. Trib., spre părerea noastră de rău nu se ocupă, nu constituiau apărării noastre, urmau să fie puse în discuție contradictor, ei fixau principiile de drept, pe cari Onor. Judecata urma să le aibă în vedere în judecarea excepțiunii ridicate.

În speță, Tribunalul era sesizat numai cu judecarea apelului nostru care, pe acea cale, ne plângem că prima instanță nu ne-a admis în toată acțiunea.

Obiectul apelului purta deci asupra aceluia drept pretins de noi și nerecunoscut de prima instanță. Puterea de judecare a Trib. ca instanță de apel, prin efectul devolutiv al

apelului, era restrânsă de cadrul apelului nostru „*tantum devolutum quantum appellatum*”.

Apelul interjectat de una din părți nu poate decât să profite acestei și să dăuneze interesele intimatului. Nu se poate concepe ca apelantul, prin apelul său, să-și înrăutățească situațiunea precum nu se poate concepe ca apelul nostru să folosească reclamantului neapelant, căruia să-și creeze o situațiune mai bună decât aceea pe care o acceptase prin cartea de judecată neapelată de el.

Onor. Trib. dându-și seama de aceste împrejurări și principii și neștiind mai cu seamă că în judecarea unui apel nu pot exista mai mult de două soluții: 1) A admite apelul și implicit a ne îmbunătăți situațiunea sau 2) A respinge apelul în care caz rămânea în picioare hotărârea primei instanțe — evită aceste singure și posibile soluții juridice și crede că a putut găsi o a treia soluție.

Excesul de putere este deci evident atunci când judecătorii apelului trec dincolo de cadrul motivelor supuse judecății lor și în loc să judece apelul, omit a-l lua în considerare, judecând acțiunea peste limitele apelului, violând în același timp autoritatea de lucru judecat pe care Cartea de judecată apelată numai de noi, o prezenta față de intimatul neapelant.

Așa, solicit ca Onor. Inalta Curte să găsească în speță, că nu este locul decât la aplicarea unor norme de drept. Trib. constatând în fapt că există autor. de lucru judecat și să spună în consecință, fără trimitere, — că autoritatea lucrului judecat nu se poate aplica decât în cadrul și pentru combaterea apelului nostru care prin consecință urmează să fie respins pur și simplu, nemodificându-se cartea de judecată, care rămâne definitivă, prin respingerea apelului nostru”.

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs, rezultă că A. Goldenberg a chemat în judecată pe judecătorul-sindic al falimentului Băncii Dacia, conform legii contractelor de muncă, pentru ca, în contradictor cu judecătorul sindic, Banca Dacia să fie obligată la plata sumei de lei 370,842, drept salariu și diferite indemnități, ce reclamantul pretindea că i se cuvin;

Judecătoria, a admis numai în parte acțiunea reclamantului, prin cartea de judecată cu no. 780 din 27 Octombrie 1931, obligând pe judele-sindic, să plătească din activul Băncii Dacia, suma de lei 268,842, cu titlu de salariu; în contra acestei cărți de judecată, reclamantul a făcut apel, care, venind spre judecare în fața Trib. Iași s. II-a, aceasta prin sentința atacată, admite incidentul ridicat de intimat, în apelul reclamantului, anume că în cauză există autoritate de lucru judecat, mai pronunțându-se o carte de judecată cu no. 3056 din 1931, a judecătoriei oc. I urban Iași, între aceleași părți, lucrând în aceeași calitate, având aceeași cauză juridică și purtând asupra aceluiași obiect și pe care Tribunalul, în lipsa unei dovezi contrare, a considerat-o ca fiind definitivă.

Având în vedere că prin dispozitivul sentinței atacate, Tribunalul, în lipsa unei dovezi contrare, a considerat-o ca fiind definitivă.

Având în vedere că prin dispozitivul sentinței atacate, Tribunalul nici nu admite, nici nu respinge apelul, ci, constată pur și simplu, că în cauză există autoritate de lucru judecat.

Având în vedere că prin motivul de recurs, recurentul se plânge de exces de putere, omisiune esențială, violarea principiului procedural „*tantum devolutum quantum appellatum*” și „*ultra petita*”, prin aceea că, în loc de a se lua în considerațiune judecarea

apelului, s'a judecat acțiunea, primindu-se excepțiunea autorității lucrului judecat, ridicată de intimatul care nu făcuse apel.

Considerând că, deși este de principiu, că apelul e devolutiv de instanță în sensul că, repune în discuțiune înaintea instanței de apel întregul proces, astfel cum a fost formulat și susținut la prima instanță, nu este mai puțin adevărat că aceasta nu poate avea loc decât în măsura în care partea apelantă a înțeles să atace sentința respectivă, prin punctele deduse în judecarea instanței de apel.

Că apelul contra unei hotărâri care dă câștig de cauză unei părți, nu pune din nou în discuție decât capătul de cerere care vatămă pe apelant, conform principiului *tantum devolutum, quantum appellatum*.

Considerând că este de principiu că, în instanța de apel nu se poate face părți apelante situațiunea mai rea, decât aceea creiată prin hotărârea primei instanțe și care ne-a fost atacată cu apel și de partea adversă.

Că excepțiunea autorității lucrului judecat având un efect relativ în materie civilă, în sensul că părțile pot renunța la acest mijloc de apărare, din moment ce intimatul nu invocase această excepțiune la prima instanță, dânsul este prezumat a fi renunțat la acest mijloc de apărare, care ducea la anihilarea acțiunii, în caz când excepțiunea se găsea întemeiată; că, nefăcând apel, excepțiunea autorității lucrului judecat nu mai putea fi propusă de intimat și primită de Tribunal decât pentru diferența cerută de reclamant prin apelul său, iar nicidecum și pentru suma acordată reclamantului prin cartea de judecată și care, rămăsese definitivă pentru intimat datorită faptului că el nu făcuse apel.

Că primind excepțiunea lucrului judecat pentru întreaga sumă cerută prin acțiune, Tribunalul ca instanță de apel, în apelul reclamantului, a repus în discuțiune și partea din acțiune care fusese definitiv transată pentru intimat, și a făcut reclamantului în apelul său situațiunea mai rea, ceea ce nu este admisibil.

Că deci, acest prim motiv de casare este întemeiat.

II *Văzând al doilea motiv de casare, astfel formulat :*

„Exces de putere, violarea art. 1201 cod. civ., greșită interpretare și omisiune esențială prin aceea că Trib. constată dacă hotărârea opusă cu efect de lucru judecat este sau nu rămasă definitivă și cuprinde aceleași elemente.

Intimatul opune aut. de lucru judecat dedus din cartea de judecată No. 3056 din 1931 a jud. ocol. I urban Iași.

Or, este constant că pentru a putea produce acest efect, hotărârea invocată cu acest caracter, trebuie să fie o hotărâre desăvârșită în sensul ca ea să fi rămas definitivă. Trib. recunoaște ca o condițiune esențială acest element, însă prin exces de putere și o greșită interpretare, găsește că dovada nedefinitivității hotărârei invocate de intimat se incumbă nouă și că aceea hotărâre prezintă aut. de lucru judecat față de noua acțiune.

a) Cine face o afirmațiune în Justiție este obligat s'o și dovedească. Incumbă deci intimatului reclamant în excepțiunea să facă dovada complectă a caracterului și definitivității hot. invocate și numai cu exces de putere Trib. găsește că dovada contrarie urma s'o facem noi.

b) Trib. de asemeni prin exces de putere cu omisiune esențială și printr-o greșită interpretare, cu violarea art. 1201 cod. civ. arată că toate elementele aut. lucrului judecat sunt îndeplinite.

Ajunge să arăt că în prima acțiune nu se cerea salariul pe 2 luni conf. art. 76 din legea contractelor de muncă pentru ruperea contractului pe durată nelimitată din cauza falimentului și desigur că cel puțin asupra acestui capăt de cerere nu poate exista aut. de lucru judecat.

Având în vedere că prin motivul al doilea de recurs, recurentul se plânge de exces de putere, violarea art. 1201 c. civ., greșita interpretare, omisiune esențială, violarea art. 1201 c. civ., greșită prin aceea că Tribunalul nu constată dacă hotărârea opusă cu efect de lucru judecat, este sau nu rămasă definitivă, și cuprinde aceleași elemente.

Având în vedere că din sentința Tribunalului Iași, rezultă că Tribunalul a examinat și constatat că există identitate de obiect, cauză și persoane, lucrând în aceeași calitate, între cartea de judecată cu no. 3056 din 1931, pronunțată de judecătoria I urbană Iași, și cartea de judecată no. 781 din 1931 a ocol. mixt Iași.

Că însă Tribunalul la excepția opusă de reclamantul apelant că intimatul nu a făcut dovada cum că cartea de judecată no. 3056 din 1931, a rămas definitivă, a pus obligația apelantului, care ridicase această excepție să facă dovada că hotărârea invocată de intimat a rămas definitivă.

Că procedând și judecând astfel, Tribunalul a comis un învedereat exces de putere și a violat principiul de drept, după care cel ce face o afirmațiune în justiție, trebuie să o dovedească. căci, din moment ce intimatul a invocat excepția autorității lucrului judecat, dânsul era obligat să dovedească; 1) că între cele două hotărâri există identitate de cauză, obiect și persoane, în cadrul art. 1201 c. civ.; 2) că prima hotărâre a rămas definitivă, întrucât numai atunci aceea hotărâre se putea impune cu făria ce rezulta din prezumția lucrului judecat.

Că deci și al doilea motiv de casare este întemeiat și recursul urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul și cascadează, etc.

NOTA. — Faptele procesului sunt următoarele:

A. Goldenberg, fost procurist la Banca Dacia, chiamă pe aceasta în judecată, conform legii contractelor de muncă, cerând a fi obligată la plata unor sume ce reprezintă salarii, indemnizații, etc. Pierde acțiunea la jud. I urban și face apel contra acestei cărți de judecată, care apel îl lasă însă în nelucrare.

Intentă o a doua acțiune care, — mai mult sau mai puțin, — cuprinde aceleași capete de cerere și înaintea jud. I mixt Iași, care i se admite în parte și din 360.000 lei cât ceruse, îi recunoaște 280.000 de lei.

În contra acestei hotărâri declară apel și în apelul său partea adversă îi opune lucru judecat din cartea de judecată a ocol. I urban prin care pretențiunile sale îi erau respinse.

Menționez că în dosarul și la momentul când Banca Dacia propunea autoritatea de lucru judecat, nu se discuta decât apelul lui Goldenberg.

Tribunalul ca instanță de apel, admite excepția propusă și constată în cauză autoritate de lucru

judecat a unei acțiuni (dela Ocol 1 Urban), față de cea de-a doua (dela Ocol 1 Mixt).

În contra acelei sentințe s'a făcut recursul care a dus la decizia de casare de mai sus.

* * *

Chestiunea este simplă, însă întru cât valoroși judecători de fond au putut cădea în eroarea de a da soluția casată, găsesc oportună adnotarea, nu a deciziunii Înaltei Curți, care în mod strict juridic repune în cadrul adecvat chestiunea, ci a soluției instanței de fond — recte a problemei deduse spre soluționare.

Este știut că apelul uneia din părți nu-i poate face situațiunea mai rea. Instanța de apel este sesizată și investită cu dreptul de a judeca apelul și nu acțiunea în sine, cu alte cuvinte cenzurează hotărârea primei instanțe în limita în care apelantul se plânge de hotărârea atacată pe acea cale.

În consecință, potrivit principiului: „**tantum devolutum quantum appellatum**”, ceiace interesează instanța legată cu judecarea unui apel este numai partea apelată, adică acea porțiune a pretinsului drept ce n'a fost recunoscut de prima instanță.

Principiul că apelul este devolutiv, nu schimbă întru nimic situația de mai sus, fiindcă devoluțiunea lui nu poate fi decât în limita în care partea apelantă s'a plâns și a atacat hotărârea primei instanțe — cum foarte just motivează Înalta Curte — și fiindcă apelul uneia din părți nu poate profita intimatului decât dacă a făcut și el apel, ceiace nu era cazul.

Puterea de modificare a hotărârei atacate cu apel, nu poate deci trece de cadrul apelului, iar — în termeni scolastici — un apel nu poate primi decât două soluții: a) Respingându-l să se mențină hotărârea primei instanțe; b) Admițându-l, să se îmbunătățească situația apelantului. O a treia ipoteză, cum s'a dat în speță, anihilându-se însăși acțiunea, este juridicește imposibilă.

În acest senz: Garsonnet „Traité de procedure”, Paris 1902, vol. 6, pag. 8, 9, 10., „L'effet dévolutif est cependant limité par l'étendue de l'appel, **tantum devolutum quantum appellatum**, et je tire de ce principe quatre conséquences: 1) **L'appel d'un jugement rendu entre plus de deux parties ne profite qu'à celle qui l'interjette et ne nuit qu'à celle contre laquelle il est interjeté.** 2) **L'appel d'un jugement qui condamne une partie sur plusieurs chefs ne s'applique qu'aux chefs dont elle appelle.** 3) **L'appel d'un jugement qui donne gain de cause aux deux parties sur certains chefs, et n'est attaqué que par l'une d'elles, ne remet en question que les chefs qui font grief à l'appelant. L'autre partie doit appeler de son côté pour obtenir l'infirmité des chefs du jugement qui lui sont défavorables**”.

Japiot: „Traité de Procédure civilo-commerciale” Paris 1929. „La dévolution n'est pas absolue et générale; elle peut être restreinte et partielle. Son

étendue est déterminée par l'acte d'appel, par les termes dans lesquels il est conçu: „**tantum devolutum quantum appellatum**”; l'appréciation de cette étendue appartient au tribunal d'appel seul.

Quant à l'intimé, la dévolution ne s'opère, à l'égard des dispositions lui causant préjudice, qu'autant qu'il s'en plaint lui même, en élevant appel incident. **S'il garde le silence la Cour ne peut pas infirmer le jugement à son profit.** (Vezi No. 1045, pag. 646, care analizează principiul: l'appel principal ne saisit les juges supérieurs qu'à l'égard des chefs du jugement critiqué par l'appelant.

Leur pouvoir de réformation ne va pas au delà. Les dispositions qui préjudicient à l'intimé ne peuvent donc être réformées que s'il s'en plaint lui-même.

L'intimé qui n'a pas recours à un appel incident est présumé acquiescer aux dispositions du jugement; il n'élève aucune réclamation; donc il est satisfait.

Les juges d'appel n'ont pas le droit de lui accorder ce qu'il ne demande pas. En l'absence de toute plainte de sa part, ils ne peuvent réformer que dans l'intérêt de l'appelant principal.

Tantum devolutum quantum appellatum.

L'appel incident est donc nécessaire, quand le jugement a décidé quelque point de la cause contre l'intimé, qui souhaite la réformation de la sentence dans cette mesure.

Toute décision par laquelle le juge d'appel statue sur un chef non attaqué dans l'acte d'appel ou par l'appel incident de l'intimé, viole à la fois l'autorité de la chose jugée acquise par ce chef de jugement et le principe d'après lequel le juge ne peut accorder ce ce qui lui est demandé”. (Paris, 651, 652, No. 1058).

Jurisprudența Generală, Sp.: 1803 din 1925, Cas. s. II, Dec. 231 din 1925; 964 din 1927, Cas. s. I, Dec. 3766 din 1926; 347 din 1928, Cas. s. I, Dec. 2518 din 1927; 223 din 1929, Cas. s. I, Dec. 1096 din 1928; 770 din 1930, Cas. I, Dec. 173 din 1930.

Înalta Curte fixează de asemeni principiul că autoritatea lucrului judecat în materie civilă, n'are caracterul ordinei publice absolute și că părțile pot foarte bine să renunțe la invocarea acestei apărări. Mai mult decât atât: Înalțul For, interpretează ca o renunțare tacită la această apărare atunci când partea n'a propus-o la prima instanță și n'a făcut în orice caz apel la rândul ei.

De asemeni, Înalta Curte fixează obligația părții ce invoacă autoritatea de lucru judecat de a face și dovada că acea hotărâre prezintă toate elementele necesare pentru a putea fi opusă ca atare.

Și noi recunoștem că intimatul în apel poate să opună autoritatea de lucru judecat — când aceasta există — și chiar dacă n'a făcut apel la rândul său, însă, în acest caz, această apărare nu poate fi nici

propusă, nici primită dincolo de limitele punctelor deduse spre judecare, prin apelul părții.

Capetele de acțiune soluționate favorabil de prima instanță și neatacate cu apel de partea potrivnică, prezintă, la rândul lor, autoritate de lucru judecat între părți.

Rămâne deci, ca judecătorii de fond să aprecieze apărările ce se fac în apel numai în raport cu pretențiunile ce n'au fost soluționate favorabil și pentru care partea a făcut apel.

DR. HUGO W. SCHÖNBLUM
Avocat

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S II

Audiența dela 19 Iulie 1932

Președinția D-lui N. JAC CONSTANTINESCU, P eș.
Inginer Leon Iscovici prin av. Friedman, intimat Ing. I Acherman, prin avocat Velescu
Decizie Civilă No. 295

Contract de locațiune. Reziliere. Proba cu martori. În ce condițiuni este admisibilă.

În principiu este admisibilă cererea chiriei într-o acțiune intentată conf. legii proprietarilor, prin care se cere rezilierea contractului pentru neplata chiriei de a dovedi prin martori în apărare, că nu i s'a predat în întregime folosința apartamentului închiriat, fiindcă numai după ce locatorul și-a satisfăcut obligațiunea de a preda în întregime lucrul închiriat, acesta poate pretinde chiriei sau integral echivalentul folosinței, adică plata chiriei.

În speță, însă, proba cu martori este inutilă și neconcludentă, fiindcă nu i s'a tulburat folosința.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Inginer Leon Iscovici împotriva sentinței civile cu No. 687 din 1932 a Trib. Ilfov s. II c. c.;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosarul cauzei;

Având în vedere că prima instanță a admis acțiunea cu petiția înreg. la No. 19143 din 1932 de către ing. T. Ackerman, a constatat din culpa părâtului ing. Leon Iscovici contractul de închiriere intervenit între părți și vizat de Ad-ția Financiară a Capitalei la No. 11.040 din 1931, a ordonat evacuarea părâtului din apartamentul ce ocupă în imobilul din București, str. Popa Rusu No. 9 și a obligat pe părât să plătească reclamanului drept daune suma de 100.000 lei echivalentul chiriei, plus 1500 lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere că prin motivele sale de apel, așa cum au fost dezvoltate în instanță, apelantul arată că se referă în totul la concluziunile orale și scrise dela prima instanță stăruind în deosebi asupra subsidianului cerut pentru a stabili cu martori că proprietarul ing. T. Ackerman a început în fapt, lucrările de construcție, cari au pricinuit lipsa de folosință constatată de expert prin ancheta în futurum ordonată, de Tribunal, încă din primele zile ale lunii Aprilie, adică înainte de data exigibilității chiriei;

Având în vedere că în principiu este admisibilă cererea chiriei într-o acțiune intentată conform legii proprietarilor prin care se cere rezilierea contractului pentru neplata de chirie, de a dovedi prin martori în apărare, că nu i s'a predat în întregime folosința apartamentului închiriat, de oarece numai după ce locatorul și-a satisfăcut obligațiunea de a preda în întregime lucrul închiriat, acesta

poate pretinde chiriei sau integral echivalentul folosinței, adică plata chiriei.

Considerând însă că în speță proba cu martori cată a se înlătura ca inutilă și neconcludentă, ducând numai la tergiversarea procesului, constatându-se că este inexactă în fapt afirmația apelantului că n'a plătit chiria din cauză că i s'a tulburat folosința.

Intr'adevăr din dosarul de anchetă prealabilă cerută de apelantul ing. Iscovici la 30 Mai 1932, reiese că lucrările de construcție cari se fac în curtea imobilului în litigiu au început, precum el însuși afirmă sub proprie semnătură „acum câteva zile“, ceea ce însemnează că la 10 Aprilie, sau chiar la 6 Mai 1932, când Iscovici nu plătit chiria, contractul se reziliase de drept la data când intimatul T. Ackerman nici nu începuse construcția pe terenul vecin.

Având în vedere că motivele din sentința apelată pe care Curtea examinându-le, le găsește întemeiate și le adoptă;

Apreciind și asupra cheltuielilor de judecată cerute de intimat, Curtea le fixează la una mie lei în conformitate cu art. 50 din legea accelerării.

Pentru aceste motive, Tribunalul respinge ca nefondat apelul, etc.

(ss) N. Jac Constantinescu, I. Petrescu, S. Praporgescu.

Grefier (ss) Dobrescu

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II. C. C.

Audiența dela 5 Iulie 1932

Președinția D-lui ION ZAMFIRESCU, Judecător

Inginer Ackerman cu Inginer Leon Iscovici

Sentința civilă No. 687

Contract de locațiune. Neplata chiriei. Reziliere. Excepțiune non ad impleti contractus. Nu putea fi opusă decât înainte de expirarea termenului de plata chiriei.

1) Când un contract de închiriere este sancționat cu un pact comisoriu în caz de neplata chiriei, urmează a se constata reziliat contractul din culpa părâtului, când el n'a plătit chiria la termen, ca în speță.

2) Excepțiunea non ad impleti contractus nu poate fi opusă decât înainte de expirarea termenului de plata chiriei. În orice caz lipsa de folosință nu poate fi invocată decât pe calea unei acțiuni reconvenționale, ori acțiunea reconvențională nu este admisă în materia specială a legii proprietarilor.

Tribunalul,

Asupra acțiunii introdusă cu petiția înreg. la No. 1143 din 1932, d. către ing. T. Ackerman în contra d-lui inginer Leon Iscovici, pentru reziliere de contract, evacuare și plata chiriei;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Prin contractul vizat de Administrația Financiară a Capitalei, sectorul I Galben la No. 11040 din 30 Septembrie 1931, d. inginer T. Ackerman, închiriaza, părâtului inginer Leon Iscovici, apartamentul — vila din imobilul din București, str. Popa Rusu No. 9, pe termen de un an și jumătate, cu începere dela 26 Octombrie 1931 și până la 23 Aprilie 1933, cu o chirie anuală de 120.000 lei, plus diferite taxe de cota parte proporțională pentru apă, gunoi, electrică și îngrijitorul imobilului.

La 29 Februarie 1932, părâtul, pe baza legii speciale din 10 Februarie 1932, relativ la denunțarea contractelor de chirie, comunică proprietarului că renunță la contract, iar proprietarul răspunde că nu poate accepta întrucât a făcut

investiții speciale la apartamentul închiriat pentru pârît La 24 Martie 1932, intrvine între părți o nouă convenție prin care se reduce chiria la 100.000 lei anual contractul rămânând irevocabil valabil până la 25 Aprilie 1935, în condițiile stipulate, notificările reciproce rămânând nule și menționându-se în mod expres că „durata contractului este irevocabil până la 25 Aprilie 1935, și chiar, dacă ar fi să mă mute înainte, eu chirieș, mă oblig a plăti chiria integrală pe un an întreg, adică până la 25 Aprilie 1932, conform dispozițiilor legale, accept plata trimestrială, adică câte 26.432 lei la 10 Aprilie, 10 Iulie, 10 Octombrie 1932 și 10 Ianuarie 1935.

La 30 Mai 1932, d. Leon Iscovici, face cerere de anchetă în futurum, pentru a se stabili „că acum câteva zile și fără a mă preveni, proprietarul T. Ackerman a făcut săpături pe toată suprafața curții” și prin aceasta se împiedică accesul la intrarea principală, ceea ce constituie o degradare a folosinței. Această cerere a fost admisă de acest Tribunal prin jurnalul No. 9460 din 1930, numindu-se expert d. Naurovski care prin raportul său cu data de 22 Iunie 1933, constată că prin construcția ce se face, lumina locuinței se va micșora, că accesul la locuința în chestiune înainte se făcea prin curte largă, iar actualmente prin scara unui alt apartament, baie, bucătărie, etc. De asemenea accesul la pod“.

Având în vedere că este necontestat ca pârâtul, care continuă a ocupa și a se folosi de apartamentul închiriat, nu a plătit chiria nici la 10 Aprilie prevăzută în ultima modificare a contractului, nici chiar la 6 Mai 1932, până la care dată susține pârâtul că s'ar fi prelungit scadența plății chiriei prin legea chiriilor din 1932, deși din convenție ar rezulta că părțile ar fi avut în vedere la 24 Martie 1932, această lege a chiriilor care atunci era în stare de proiect:

Că în acest caz pactul comisoriu prevăzut la art. 11 din contractul menționat și prin ultima modificare a operat și Tribunalul urmează a constata reziliat contractul de închiriere din culpa pârâtului.

Având în vedere că pârâtul opune excepțiunea non adimpleti contractus, susținând că reclamantul proprietar nu i-a respectat folosința apartamentului închiriat prin construcțiile ce face în curtea imobilului împiedicându-i accesul la intrarea principală și micșorându-i lumina, cum constată d. expert Nichita Navrotsky numit în ancheta în futurum cerută de pârât.

Având în vedere că aceste construcții care se fac în curtea imobilului în litigiu, au început prin luna Mai anul curent, cum susține însuși d. Leon Iscovici în cererea sa de anchetă făcută la 30 Mai, deci după data când d.-sa era obligat să plătească chiria; în orice caz însă această lipsă de folosință nu putea fi invocată și discutată decât pe calea unei acțiuni reconvenționale:

Că acțiunea reconvențională nefiind admisibilă în această materie specială a legii proprietarilor, pârâtul urmează să-și revindice pretențiunile sale pe calea unei acțiuni separate, ceea ce a și făcut, după cum rezultă din înseși susținerile sale.

Că așa fiind, Tribunalul urmează a înlătura obiecțiunile pârâtului și a admite acțiunea de față constatându-se reziliat contractul de închiriere și ca consecință a ordona evacuarea pârâtului din apartamentul ce ocupă și tot deodată a fi obligat la plata sumei cerute prin acțiune de 100.000 lei, drept daune, echivalentul chiriei 25 Aprilie 1935, datorată conform convenției părților care au menționat în mod expres, că în orice caz chiria se datorește pe întregul interval al anului 25 Aprilie 1932—25 Aprilie 1935.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite acțiunea, etc.

(ss) Ion Zamfirescu

Grefier (ss) Dobrescu

TRIBUNALUL BRĂILA SECȚIA I-a

Audiența de la 4 Aprilie

Președenția D-lui TRAIAN ARMENCEA, Jud. de ș.d.

Elena Radu Bezdadea cu Radu Șerban Buznea zis Crișu

Sentința Civilă No. 113

Tăgadă de legitimitate. Cine o poate contesta? Act de stare civilă. Care afirmațiuni nu pot fi combătute de cât prin înscrierea în fals. Art. 22 legea actelor de stare civilă. Posesiune de stat. Când nu poate fi combătută? Art. 295 cod. civ.

1. O contestare de legitimitate presupune, ca și cea în dezavuare, o filiațiune cert stabilită în raport cu mama, discuția purtând în atare situațiune numai asupra posibilității de aplicațiune a presumpțiunii „pater is est”. În această ultimă ipoteză este unanim admis de doctrină și jurisprudență că tăgada legitimității poate fi făcută de orice persoană interesată, cum este și în speță.

2) Numai afirmațiunile personale ale ofiterului de stare civilă, conf. art. 22 legea actelor de stare civilă pot fi crezute până la înscrierea în fals, cu privire la autenticitatea mențiunilor unui act de naștere; toate celelalte afirmațiuni care nu au acest caracter pot fi combătute prin proba contrarie.

În speță, declarația că pârâtul ar fi fost născut de soția sa, este o afirmație a căreia sinceritate ofiterul de stare civilă nu a putut-o verifica — și că falsitatea evidentă a acestei declarații dispensează pe reclamantă de orice altă dovadă contrarie.

3) Atunci când actul de naștere al unei persoane atestă o stare civilă în perfectă concordanță cu posesiunea ei de stat, există o prezumpțiune irefragabilă de adevăr, în sensul art. 295 cod. civ.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față:

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar, din care se constată în fapt următoarele:

În anul 1880, la 7 Februarie, are loc căsătoria dintre pârâtii Șerban Buznea și Anica Olaru. În cursul aceluiași an, la data de 24 Iunie, soțul Șerban Buznea, declară la oficiul stării civile din orașul Galați, unde domiciliau soții, nașterea din căsătorie a fetei Elisabeta Șerban Buznea. Tot în anul 1880 și, lucru foarte bizar, abia peste 4 luni și 11 zile, la data de 5 Noembrie, Șerban Buznea declară la același oficiu nașterea, din soția sa, a unui băiat anume Radu Buznea, unul din pârâtii de astăzi.

În anul 1915 moare o carecare Ecaterina Protopopescu, instituind prin testament, ca legatară universală a întregii sale averi, în care era cuprins și imobilul din strada Griviței Nr. 10, azi în litigiu între părți, pe Elisabeta Șerban Buznea, fiica pârâtilor Șerban și Anica Buznea. Pusă în posesia acestei moșteniri în Iunie 1914, Elisabeta Buznea moare în anul 1915, luna Aprilie, fără a fi căsătorită. Moștenirea ei — implicî imobilul în litigiu — este culeasă de către părinți, adică pârâtii de azi Șerban și Anica Buznea, care plătesc taxele succesoriale intrînd și în stăpînirea imobilului.

În anul 1929, Aprilie, pârâtii Șerban și Anica Buznea, vînd împreună prin act autentic, imobilul în discuție, reclamantei Elena Radu Bezdadea, care cumpără cu autorizația soțului său Radu Bezdadea.

La 2 Septembrie 1930, mai înainte ca actul de vânzare menționat mai sus să fi fost executat în fapt de către cumpărătoare, apare pârâtul Radu Șerban Buznea, fratele defunctei Elisabeta Șerban Buznea, care cere Tribunalului

Brăila să fie trimis în posesia unei jumătăți din imobilul din Brăila strada Griviței Nr. 10, în calitate de colateral privilegiat.

Bazat pe actul său de naștere, coroborat cu depozițiunile a 3 martori audiați, Radu Șerban Buznea obține dela Tribunalul Brăila s. II, prin jurnalul cu Nr. 7367 din 2 Septembrie 1930, trimiterea în posesie asupra unei jumătăți din imobilul rămas moștenire dela Elisabeta Șerban Buznea.

Câteva zile după această trimitere în posesiune, cumpărătoarea Elena Radu Bezdadea, cerând Tribunalului executarea actului său de cumpărare, atunci când portărele merge să opereze punerea ei în stăpânire, găsește în imobil pe pârâțul Radu Buznea, care-i exhibă jurnalul indicat mai sus.

Față de această împiedicare legală, portărele se retrage sesizând pe d-l prim-președinte, care, prin ordonanța cu Nr. 9496 din 23 Septembrie 1930, dispune suspendarea executării actului de vânzare al reclamantei. Astfel stând faptele, cumpărătoarea Elena Radu Bezdadea face acțiunea de față împotriva lui Radu C. Crișu zis și Radu S. Buznea, ce se afirmă drept frate cu defuncta Elisabeta S. Buznea, precum și împotriva părinților defunctei, vânzătorii Anica și Șerban Buznea, cerându-le să-i lase în plină proprietate și posesie imobilul din strada Griviței Nr. 10.

În sprijinul acțiunii sale, pentru a înlătura pretențiunile pârâtului Radu S. Buznea, zis Radu C. Crișu, asupra unei jumătăți din imobil, reclamanta invoacă o serie de fapte și acte bine stabilite, care toate converg în a demonstra că Radu S. Buznea, cu toată afirmația contrară a actului său de naștere din dosar, nu este născut din căsătoria pârârilor Șerban și Anica Buznea și ca atare el nu poate aspira la titlul de succesor legitim al defunctei Elisabeta S. Buznea, în calitate de frate al acesteia.

Astfel, se relevă în prima linie de către reclamantă că dela data nașterii defunctei Elisabeta Șerban Buznea, adică 24 Iunie 1880, până la data nașterii pârâtului Radu S. Buznea, la 5 Noembrie, tot anul 1880, nu s'au scurs decât un număr de circa 151 zile, adică mult mai puțin decât acel minim de 180 zile prevăzut de lege, în conformitate cu datele naturei, cât este necesar pentru gestiunea desăvârșită și nașterea unui copil. Concluzia logică a unui atare fapt, nu poate fi decât că acest al doilea copil, pârâțul de astăzi, nu poate fi născut din aceeași mamă, în speță Anica Buznea, întrucât această naștere se găsește contrazisă atât de o ineluctabilă lege naturală, cât și de către legea scrisă. Independent așa dar de calitatea faptelor petrecute atunci, întrucât însă acest copil nu este născut din mama legitimă Anica Buznea, el nu poate beneficia de prezumția de paternitate instituită de lege în folosul exclusiv al copiilor concepuți și născuți în timpul căsătoriei de către femeia măritată și ca atare nici nu poate reclama vre-un drept asupra moștenirii rămase dela Elisabeta S. Buznea, fiică legitimă a soților Buznea.

Dar în afară de acest viciu, această iregularitate esențială și intrinsecă a actului de naștere, pe care pârâțul își întemeiază pretențiunile sale la moștenirea preținsei sale sore, reclamanta mai indică o serie de fapte proprii a arăta că Radu R. Crișu, zis Radu Șerban Buznea, nu s'a bucurat în timpul vieții sale de nici o posesiune de stat, conformă stărei sale civile aparente, arătată de actul de naștere discutat mai sus.

Astfel, se constată din procesul-verbal cu Nr. 3725, încheiat de ofițerul stării civile din orașul Galați, la data de 11 August 1907, că la această dată pârâțul se înfățișează acestui funcționar sub numele de Radu C. Crișu și alegând că nu poate să-și procure actul său de naștere, cu ajutorul a 2 martori care confirmă spusese sale, el face să se dreseze procesul-verbal precizat, care să suplinească lipsa actului

său de naștere, aceasta în baza art. 57 din c. civil, pe atunci în vigoare.

În acest proces-verbal, vedem că Radu C. Crișu se dă drept fiu al lui Constantin Crișu și al Elenei Crișu, decedată la acea dată, născut în Galați în anul 1880. În ce privește decesul părinților, el se găsește confirmat de actul de deces al Elenei Crișu cu data de 18 Mai 1892, care moare *văduvă* în spitalul orașului Brăila.

La data de 16 Aprilie 1908, pârâțul se căsătorește sub acest nume de Radu C. Crișu. Ulterior, până la data întăririi acțiunii, îl vedem numindu-se când Constantin Crișu (v. certif. Primăriei Municipiului Brăila din 1 August 1930), când Radu Șerban Buznea, zis Constantin Crișu (v. certif. Primăriei din 15 Septembrie 1930). Dar, în deosebi, se relevă de către reclamantă următorul fapt: La 23 Septembrie 1915, soții Anica și Șerban Buznea, copârâți, cărora le murise fiica cu puțin înainte, se prezintă în fața Tribunalului Brăila și cer să li se încuviințeze adopțiunea fetiței Elena Sârbu. Cu prilejul acestei adopțiuni, care este admisă de Tribunal, ei produc un certificat și declară tot odată în fața Tribunalului, că *nu mai au alți copii legitimi*.

Față de toate faptele și argumentele mai sus înfățișate, din care reiese că pârâțul Radu C. Crișu zis Radu S. Buznea nu este născut din căsătoria pârârilor Anica și Șerban Buznea, reclamanta cere admiterea acțiunii sale și înlăturarea pretențiunilor acestui pârât.

Având în vedere că la toate ocele susțineri ale reclamantei, pârâțul Radu C. Crișu a formulat prin întâmpinare, următoarea apărare: că din moment ce există un act de naștere care îi conferă calitatea de frate legitim al defunctei Elisabeta S. Buznea, act de naștere ale cărui mențiuni nu pot fi răsturnate decât prin înscrierea în fals, potrivit art. 1 și 22 din legea actelor de stare civilă, urmează că atâta vreme cât acest act nu a fost atacat în fals de reclamantă, el își păstrează deplina lui putere; că, în fine, singurele persoane în drept să-i tăgăduie starea lui civilă — să-l „repudieze, spune pârâțul — ar fi părinții lui, iar nu un terț oarecare, cum este reclamanta din speță;

Considerând că față de această apărare a pârâtului, încumbă Tribunalului să determine în preliminar caracterul excepțiunii ridicată de reclamantă cu privire la starea civilă a pârâtului pentru a vedea dacă nu cumva constituie exercițiul ocolit al unei acțiuni în tăgăduire de paternitate, rezervată de lege exclusiv bărbatului și în anume cazuri moștenitorilor lui și în orice caz exercitabilă în termene foarte scurte, conform art. 290 și 291 cod. civil.

Considerând că acțiunea în tăgăduirea paternității — la care ar părea că se referă pârâțul în întâmpinarea sa, — presupune în mod esențial, pentru a putea fi pusă în mișcare, că, copilul a cărui paternitate se tăgăduie este născut în timpul căsătoriei de către soția bărbatului care contestă, în alte cuvinte, că acest copil se găsește ocrotit de prezumțiunea „*pater is est*”.

Că, însă, față de circumstanțele relatate mai sus, dat fiind spațiul de vreme dintre nașterea fetei Elisabeta și pârâtului Radu S. Buznea, zis Radu C. Crișu, este în afară de orice îndoială faptul că pârâțul nu a putut fi născut de către soția legitimă a lui Șerban Buznea, Anica Buznea, acest fenomen fiind contrazis în chip absolut de o imutabilă lege naturală;

Că așa dar, de oarece în cauză filiațiunea maternă lipsește cu desăvârșire și întrucât acțiunea în dezavuare implică neapărat constanța acestei filiațiuni, este indiscutabil că în speță nu ne aflăm în fața unei dezavuări exercitate pe cale de excepție de către reclamantă și în consecință nici impedimentul pentru o altă persoană decât bărbatul sau moștenitorii lui de a uza de această acțiune nu are a se aplica;

Considerând că nici de o contestare de legitimitate nu poate fi vorba în acest caz, pentru cuvântul că această acțiune presupune, ca și cea în dezavuare, o filiațiune certy stabilită în raport cu mama, discuția purtând în atare situație numai asupra posibilității de aplicare a prezumțiunii „pater is est”;

Că, de altminteri, în această din urmă ipoteză, este unanim admis de doctrină și jurisprudență, că tăgăda legitimității poate fi făcută de orice persoană interesată;

Că așa fiind, este vădit că în speță suntem în fața unei contestațiuni de stat, în accepțiunea restrânsă a cuvântului, prin care se tăgăduie copilului, recte pârâtului Radu C. Crișu, filiațiunea maternă pe care și-o asumă pe temeiul actului său de naștere;

Considerând că, deși în drept pârâtul Radu C. Crișu posedă statul de copil legitim al celorlalți pârâți Anica și Șerban Buznea, — în fapt s'a arătat că el nu s'a bucurat, cel puțin în chip constant și neechivoc, de posesiunea de stat de copil legitim al preținșilor lui părinți, — totuși, întrucât titlul pe care se sprijină însă, este imoperant fiindcă afirmă un lucru imposibil în materialitatea lui, urmează că contestația ridicată de reclamantă, este perfect întemeiată;

Că, pe de altă parte, fiind lucru indiscutabil în doctrină că contestația de stat este la îndemâna oricărei persoane interesate, chiar pe temeiul unui simplu interes moral, urmează că excepțiunea de inadmisibilitate a contestațiunii făcută de reclamantă ca avândă cauză a soților Buznea, este nefondată, trebuind a fi înlăturată ca atare;

În ce privește apărarea privitoare la autenticitatea mențiunilor unui act de naștere:

Având în vedere că dacă legea conferă actelor de stare civilă credință până la înscrierea în fals, nu urmează însă de aci că absolut toate enunțările unui atare act beneficiază de o putere probantă așa de absolută, încât să nu poată fi răsturnate prin dovada contrară;

Că numai afirmațiunile personale ale ofițerului de stare civilă „pentru tot ce el încredințează că a avut loc în prezența lui” (art. 22 din legea actelor de stare civilă), se bucură de această favoare în ochii legii, restul adică tot ceace nu alcătuiește o constatare personală — expropriis sensibus — a acestui funcționar, putând fi combătut de ori ce interesat prin simpla probă contrarie;

Că, în această ultimă categorie de mențiuni intră, fără îndoială și afirmațiunea făcută de un declarant în fața ofițerului de stare civilă — în speța noastră declarația lui Șerban Buznea că pârâtul Radu D. Buznea ar fi fost născut de soția sa — afirmație a cărei sinceritate ofițerul de stare civilă nu a putut-o verifica;

Că falsitatea evidentă a acestei declarațiuni a pârâtului Șerban Buznea, dispensează pe reclamantă de orice altă dovadă contrarie;

Că așa fiind și acest ultim temei de apărare al pârâtului apare ca lipsit de bază juridică;

Considerând că pârâtul Radu C. Crișan, cu ocazia discuțiunii fondului, a lămurit în modul următor ciudata sa situațiune derivată din incompatibilitatea celor două acte de naștere: a spus anume că actul său de naștere atestă purul adevăr în ce privește nașterea sa din Anica Buznea, dar că celălalt act, al defunctei sale sore, ar conține un neadevăr ar fi fost născută încă înainte de căsătoria soților Buznea, dar nu a fost declarată decât ulterior datei căsătoriei, la data de 24 Iunie 1880, când în realitate ea avea vârsta de aproape doi ani;

Pentru a proba acest lucru, pârâtul a cerut să i se admită și dovada cu martori;

Considerând că la admiterea acestei probe testimoniale, ce tinde de altfel a dovedi un lucru destul de neverosimil, se împotrivesc o rațiune juridică peremptorie;

Că, în adevăr, presupunând că s'ar îngădui pârâtului dovada solicitată, dovadă pe care ar izbuti să o facă, consecința imediată ce ar decurge din această stare de lucruri ar fi o modificare radicală a statului civil de care s'a bucurat defuncta Elisabeta Șerban Buznea, în sensul că din fiică legitimă a pârâților Șerban și Anica Buznea, așa cum a trecut până în elipa morței sale, ar fi privită ca un simplu copil natural al părinților ei, legitimat într'un chip cu totul înșolit și în contradicție flagrantă cu legea (art. 304 cod. civil);

Considerând însă că atunci când actul de naștere al unei persoane, atestă o stare civilă în perfectă concordanță cu posesiunea ei de stat, există o prezumțiune irefragabilă de adevăr în sensul indicat de această armonie a actului cu posesiunea de stat (art. 295 cod. civil);

Că așa fiind, de oarece în speță găsim o atare conformitate între actul de naștere al defunctei și posesiunea ei de stat de fiică legitimă a soților Buznea, este netăgăduit că proba cerută de pârâtul Crișu apare ca absolut inadmisibilă față de efectele ce le-ar putea avea, contrarii prezumțiunii instituite de precitatul text;

În consecință, Tribunalul respinge dovada cerută.

Față de argumentele înfățișate acțiunea introdusă de reclamantă, apare ca întemeiată și căută a fi admisă ca atare;

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată solicitate, Tribunalul le fixează la suma de lei 600.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător supleant Gh. Doicin,

Tribunalul admite acțiunea.

(ss) Tr. Armencea, G. Doicin.

NOTĂ. — Această judicioasă sentință a fost confirmată prin decizia No. 4120 din 1931 a Curței Apel Galați și de Înalta Curte de Casație s. I, prin decizia No. 887 din 1932, pe care o vom publica adnotată.

N. R.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ ȘI STREINĂ

CASAȚIA ROMÂNĂ SECȚIA I. 1932

11) Ardeal. — Testament verbal. — Condiții de validitate.

În virtutea art. 15 al legii XVI/1876, testamentul verbal e valabil numai dacă testatorul a pronunțat cuvinte categorice, din cari să rezulte neîndoios voința de a face un asemenea testament.

Nu e necesară însă întrebuintarea de termeni sacramentali, de ex. a celor din lege, ci sunt suficiente expresii echivalente,

din cari să rezulte voința testatorului. (Cas. I, Dec. No. 29 din 15 Ianuarie 1932. Preș. S. Tipei, cons.).

12) Ardeal. — Eșire din indiviziune. — Citarea titularilor de drepturi reale. Distincții.

În principiu, în procesele de eșire din indiviziune trebuiesc citați toți cei cari au drepturi reale intabulate asupra imobilului indivis. Această citare însă nu mai e necesară când eșirea din indiviziune urmează a se face prin licitație publică,

fiindcă în acest caz ei vor fi citați cu ocazia efectuării lici-
tației, spre a-și valorifica drepturile lor. (Cas. I, Dec. No. 30
din 15 Ianuarie 1932. Preș. S. Tipei, cons.).

13) *Recurs. — Motivare. — Formularea motivelor.*

Este neconform art. 36 legea Casației și deci anulabil ca
rău formulat recursul în care nu se indică textul de lege sau
principiul de drept violat și nu se formulează motivele de
casare enunciativ și rezumate în prima parte și dezvoltate în
partea doua. (Cas. I, Dec. No. 33 din 15 Ianuarie 1932. Preș.
C. Bănescu, cons.).

14) *Perimare. — Regim procedural aplicabil. — Aplicație
în Basarabia.*

Cererea de perimare, fiind un incident în cursul unei instan-
te, este supusă aceluiaș regim procedural ca și cererea
principală.

În circumscripțiile Trib. Cahul și Ismail se aplică proce-
dura civilă română cu începere dela 1 Ianuarie 1926 (art. 322
legea org. jud. din 1925), însă procesele pendinte la acea
dată rămân supuse procedurii civile ruse.

O cerere de perimare introdusă după 1 Ianuarie 1926 în-
tr'un proces anterior acestei date va fi deci examinată în
lumina procedurii civile ruse. (Cas. I, Dec. No. 38 din 15
Ianuarie 1932. Preș. Al. Luca, preș.).

15) *Arbitrii. — Autoritate de lucru judecat în această ma-
terie. — Limite.*

După art. 366 Pr. civ., hotărârile pronunțate de arbitrii pot
fi anulate de instanțele cari au autentificat compromisul, în
cazurile și condițiile prevăzute de acest text.

Pentru a verifica existența acestor cazuri și condiții, instan-
ța de anulare are dreptul să cerceteze din nou faptele
stabilite prin hotărârea arbitrală, în măsura în care o aseme-
nea cercetare e necesară scopului de mai sus.

Dacă această cercetare duce la constatări și rezultate di-
ferite de cele din hotărârea arbitrală, nu se violează art. 1201
Cod. civ. și principiul autorității lucrului judecat, fiindcă
hotărârile arbitrale — ca unele cari emană dela niște instanțe
excepționale și lipsite de caracterele și atribuțiile instanțelor
judecătorești publice — n'au autoritate de lucru judecat de-
cât în limita dispozițiilor speciale prin care se reglementează
judecata arbitrilor și în special în limita dispozițiilor art. 366
Pr. civ. Numai astfel instanța de anulare își poate exercita
atribuțiile conferite prin art. 366 Pr. civ. și e în măsură să
verifice existența cauzelor de nulitate prevăzute de acest
text. (Cas. I, Dec. No. 39 din 15 Ianuarie 1932. Preș. Al.
Luca, preș.).

16) *Arbitrii. — Statuare peste chestiunile deferite. — Ca-
zurile de nulitate.*

După art. 366, al. 3 Pr. civ., hotărârea arbitrală va putea fi
anulată dacă s'a dat asupra unor chestiuni cari nu fuseseră
supuse arbitrilor.

Prin asemenea chestiuni, se înțeleg nu numai acelea cari nu
figurează în acțiune, ci și acelea cari n'au fost deferite ju-
decății arbitrale prin compromis.

În această ultimă privință, nu se poate face distincție între
actul de compromis propriu-zis și clauza compromisorie, în
primul rând fiindcă legea nu distinge, iar al doilea, fiindcă
atât actul de compromis — menit să soluționeze conflicte
anuale — cât și clauza compromisorie — menită să soluțio-
neze conflicte eventuale — pot deopotrivă să determine în-
tinderea dreptului de judecată a arbitrilor, o asemenea po-
sibilitate ne depinzând de împrejurarea că conflictul e sau
nu născut. (Cas. I, Dec. No. 39 din 15 Ianuarie 1932. Preș.
Al. Luca, preș.).

17) *Perimare. — Întrerupere. — Cerere de redeschidere
fără plata taxelor. — Ineficacitate.*

Cererea de redeschidere a unui proces constituie un act de
procedură cu caracter contradictoriu în sensul art. 257 Pr. civ.
și deci susceptibil de a întrerupe perimarea, numai dacă e
însoțită de plata taxelor necesare pentru citarea tuturor păr-
ților, fiindcă numai astfel diligența părții e eficientă și se
asigură repunerea procesului în stare de judecată.

Prin urmare, nu întrerupe perimarea cererea de redeschi-
dere când e însoțită de taxe insuficiente pentru citare, iar
completarea lor s'a făcut după introducerea cererii de peri-
mare. (Cas. I, Dec. No. 40 din 15 Ianuarie 1932. Preș. Al.
Luca, preș.).

18) *Competență. — Accident de muncă la o întreprindere
comercială. — Materie comercială.*

Este de competența instanțelor comerciale acțiunea prin
care salariatul unei întreprinderi comerciale cere daune pa-
troanei sale pentru infirmități dobândite din cauza serviciu-
lui. (Cas. I, Dec. No. 43 din 18 Ianuarie 1932. Preș. T. Ma-
gheru, cons.).

19) *Apel. — Motive. — Comunicare la domiciliu. Sancțiune.*

Motivele de apel trebuiesc comunicate în principiu la domi-
ciliul intimatului, în afară de cazul când acesta a declarat
că înțelege să ia cunoștință de ele dela dosar, întrucât art.
69 și 72 Pr. civ. prevăd comunicarea acțiunii și a motivelor
ei, la domiciliu, iar art. 353 Pr. civ. și 98 Legea jud. oc.
extind aceste dispoziții și în materie de apel.

Prin urmare, urmează a se anula ca nemotivat apelul când
apelantul a obținut o amânare pentru comunicarea motivelor
de apel, iar în vederea noului termen nu le-a comunicat la
domiciliul intimatului, ci la dosar. (Cas. I, Dec. No. 47 din
18 Ianuarie 1932. Preș. Al. Luca, preș.).

20) *Indiviziune. — Servitute de indiviziune silită. — Impo-
sibilitatea partajului.*

În principiu, în conformitate cu art. 728 C. civ., nimeni nu
poate fi silit să rămână în indiviziune.

Această normă însă nu s'aplică bunurilor accesorii sau de-
pendințelor, cari, din cauza naturii lor au fost destinate prin-
tr-o convenție ca bunuri comune, spre a deservi două sau mai
multe imobile învecinate și divize.

Asemenea bunuri sunt grevate de o servitute de indivi-
ziune silită, constituită prin titlu în favoarea fondurilor prin-
cipale și prin urmare, nu pot fi partajate. (Cas. I, Dec. No.
48 din 18 Ianuarie 1932. Preș. Al. Luca, preș.).

MIHAIL MAYO
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE SECȚIUNEA III-a 1932

2) *Contencios administrativ. Art. 16 din legea pentru sta- tutul funcționarilor publici. Acordarea sporului de scumpete prevăzută de acest articol se aplică și pensionarilor?*

Pensiunea este compusă din două elemente: a) pensiunea
de bază (plătită din veniturile speciale ale Casei de Pensiuni)
și b) sporul de scumpete, acordat prin legea bugetară.

Sporurile de scumpete fiind acordate în vederea atenuării
efectelor deprecierei monetare, Parlamentul, prin legea bu-
getară le poate mări sau micșora.

Așa dar, dacă Guvernul a acordat cândva sporuri de
scumpete și pensionarilor, de aici nu rezultă că articolul
citat devine aplicabil în mod obligator și pensionarilor, fără
să existe lege care să-l declare ca atare. (Cas. III, No. 3 din
19 Ianuarie 1932).

3) *Expropriere pentru utilitate publică. Preț. Fixare. (vezi Dec. 2 din 1932). Elementele indicate de art. 58 al legii din 1864 sunt pur enunciative.*

Comisia de Arbitri și Curtea de Apel, ca instanță de apel, poate să-și facă convingerea pentru fixarea indemnizației din orice fel de elemente, nu numai din acele pe care legiuitorul le enunță în textul acestui articol. (Cas. III, No. 4 din 11 Ianuarie 1932).

4) *Référé. Ordonanță prezidențială. Art. 66 bis pr. civ. Urgența motivată este o condiție esențială a încuviințării cererii.*

Din dispozițiunile textului citat rezultă neîndoios că pentru a putea beneficia de calea sumară a *référé*-ului se cere ca primă condițiune ca afacerea să fie de natură urgentă, deoarece în caz contrar nu se poate beneficia de această cale excepțională, ci numai de calea prevăzută de dreptul comun. (Cas. III, No. 5 din 11 Ianuarie 1932).

5) *Materii fiscale. (Art. 2 leg. org. judec.). Competință.*

Recursurile în materie de urmărire a fiseului sunt de competența Curților de Apel. (Cas. III, No. 7 din 12 Ianuarie 1932).

6) *Acțiune. Reclamant. Neindicarea numelui nu atrage nulitatea ei dacă instanța îl identifică.*

Instanța poate, uzând de dreptul său de a interpreta și aprecia conținutul acțiunii, să stabilească ca suficientă pentru determinarea reclamantei, orice denumire, care după suverana sa apreciere, ar identifica-o. (Cas. III, No. 9 din 12 Ianuarie 1932).

7) *Executare. Contestație. Art. 51 al. d legea pentru Curtea de Casație și Justiție. Competință.*

Oricare ar fi origina creanței recursurile în materie de contestație la executare sunt de competența s. II-a a Inaltei Curți. (Cas. III, No. 10 și 11 din 12 Ianuarie 1932).

8) *Societate în comandită. Identificare prin emblema ei. Dreptul instanței de fond de a o considera suficientă. Art. 270 C. com.*

Legiuitorul a stabilit ca o condițiune esențială, mențiunea numelui persoanei sau firmei primitoare, în scopul de a se putea cunoaște lămurit, care este persoana căreia urma să plătească — la origină — suma cuprinsă în cambia emisă.

În privința firmei primitoare, nefăcându-se nici o distincțiune și nearătându-se modul cum trebuiesc indicate diferitele persoane juridice, legiuitorul a înțeles, desigur, să lase la aprecierea instanțelor de fond chestiunea de a hotărî dacă firma primitoare a fost arătată în cambie în mod lămurit. (Cas. III, No. 12 din 12 Ianuarie 1932).

9) *Recurs. Introducere directă. Neregularitate. Art. 52 din legea Curții de Casație.*

Introducerea recursului direct la Inalta Curte atrage nulitatea lui, fiind neregulată. (Cas. III, No. 16 din 12 Ianuarie 1932).

L. SORIN
Avocat

RECENZIE

VLADIMIR N. VICOL, Judecător la Trib. Prahova, *Despre Regulamentele Administrative Române*.

D-l Vicol publică o monografie interesantă și completă asupra regulamentelor administrative. D-sa face mai întâi un istoric al materiei și trece apoi la rolul puterii executive în această importantă materie, examinând cele 3 categorii de regulamente administrative, adică regulamentele complimen-

tare ale legilor regulamentele autonome și regulamentele făcute în baza delegației legiuitorului.

Combătând jurisprudența Inaltei Curți de Casație s. III-a, se realizează, cu drept cuvânt, păreri că puterea legiuitoare nu poate delega dreptul de legiferare, puterii executive pe cale de regulament, căci s'ar nesocoti principiul separațiunii puterilor.

Mai departe d-sa examinează limitarea dreptului regulamentar și apoi dreptul regulamentar al Regelui, al miniștrilor și al autorităților locale.

Însfârșit, în alte capitole d-sa se ocupă de publicarea și abrogarea regulamentelor, de controlul lor administrativ, ierarhic, judecătoresc, pe cale de excepție sau pe cale principală, de sancțiunile penale și disciplinare, de amenzile civile și fiscale ce decurg din regulamente.

Tinând seama de jurisprudența în materie până la zi, și însoțită de un repertoriu bibliografic, această lucrare scrisă într-un stil concentrat, explorează întreaga materie și poate fi de un folos netăgăduit magistraților și avocaților.

H. F.

A apărut:

TABLA DE MATERII la Revista „Curierul Judiciar“.

La finele lunii va apare TABLA DE MATERII a Revistei „Jurisprudența Generală“.

A apărut în Editura „Curierul Judiciar“:

LEGEA SUSPENDĂRII EXECUȚIILOR SILITE IMOBILIARE, din Dec. 1932, adnotată și comentată, doctrină, desb. parlamentare de D-nii I. Gr. Periețeanu și Alfred Fulga, avocați.

A apărut:

SECHESTRUL ASIGURĂTOR ȘI SECHESTRUL JUDICIAR, de D-l D. Cotrutz, Magistrat Trib. Prahova. Prețul Lei 120.

A apărut în editura „Curierul Judiciar“:

LEGEA LINIȘTEI PUBLICE (Mârzescu) adnotată și comentată comparativ cu textele din codul penal român și cele corespunzătoare din codul penal francez (legea din 1893) împreună cu desbaterile parlamentare de d-nii I. Gr. Periețeanu, avocat, fost Ministru al Comunicațiilor, și Alfred Fulga, avocat. Prețul 190 lei.

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „CURIERUL JUDICIAR“, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentului datorat partidei No. .

Cei-ce și-au schimbat adresele, sunt rugați a ne comunica noua D-lor adresă spre a putea primi regulat revista.